

'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Honours 1st Semester Examination, 2021

CC1-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

1. प्रत्याहारस्थाः वर्णाः के भवन्ति ? (त्रयाणाम्) – 2×3 = 6
झल्, जश्, झर्, वल्, अट् ।
2. संज्ञासाधनं करणीयम् (त्रयाणाम्) – 2×3 = 6
पदम्, सवर्णम्, टि, अङ्गम्, अनुनासिकम् ।
3. त्रयाणां सन्धिविच्छेदं त्रयाणां सन्धिं च साधयत – 6
दैत्यारिः, पित्रनुमतिः, सदौत्सुक्यम्, पावकः, परमर्तः ।
रमा + ईशः, प्र + एजते, सुधी + उपास्यः, शक + अन्धुः, गो + यूतिः ।
4. ससूत्रं पदसाधनं कुरुत (प्रत्यैकशः द्वयोः) 6×2 = 12
(i) रामैः, रमायै, ज्ञानानि ।
(ii) एधसे, बभूवुः, भविष्यन्ति ।
5. अधोलिखितेषु त्रयाणां सूत्राणां व्याख्या कार्या – 4×3 = 12
(क) तडानावात्मनेपदम्
(ख) सार्वधातुकार्धधातुकयोः
(ग) कृ तद्धितसमासाश्च
(घ) स्यतासी लृलुटोः
(ङ) टा-डसि-डसामिनात्स्याः

6. चतुर्णां वाच्यपरिवर्तनं कुरुत –

3×4 = 12

(क) पुत्रः मातरं सेवते।

(ख) प्रभुः भृत्येन भारं वाहयति।

(ग) बालाः उच्चैः गायन्ति।

(घ) मया नदी दृष्टा।

(ङ) गीता सुगीता कर्तव्या।

(च) सर्वैः अस्माभिः देशसेवा कार्या।

7. आङ्ग्लभाषातः संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत (एकस्य) –

6×1 = 6

(a) Man is the maker of his own fate. We cannot prosper in life if we are afraid of labour. Some people think that success depends on luck but that is not true.

(b) A farmer had two sons. They were very lazy. They would never do any work. He thought and thought and on his death-bed he hit upon a plan. He called his sons and said, "My sons, go to yonder field, I have laid a hidden treasure. Dig the field and you will get it."

—x—

'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL

B.A. Honours 1st Semester Examination, 2021

CC2-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

विभाग-क

1. (क) 'रघुवंशम्' इति महाकाव्यमाश्रित्य राज्ञः दिलीपस्य चरित्रचित्रणं कुरुत । 12
अथवा
(ख) "उपमा कालिदासस्य"— इति उक्तेः 'रघुवंशम्' इति महाकाव्यस्य प्रथमसर्गमवलम्ब्य व्याख्या कार्या ।
2. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्यां व्याख्या कार्या । 6
(क) ज्ञाने मौनं क्षमा शक्तौ त्यागे श्लाघाविपर्ययः ।
गुणा गुणानुबन्धित्वात्तस्य सप्रसवा इव ॥
अथवा
(ख) मन्दः कवियशः प्रार्थी गमिष्यामुपहास्यताम् ।
प्रांशुलभ्युफले लोभादुद्गाहुरिव वामनः ॥
3. अनुवादः करणीयः (द्वयोः) — 3×2 = 6
(क) आकारसदृशप्रज्ञः प्रज्ञया सदृशागमः ।
आगमैः सदृशारभ्यः आरम्भसदृशोदयः ॥
(ख) प्रजानां विनयाधानाद् रक्षणाद् भरणादपि ।
स पिता पितरस्तासां केवलं जन्महेतवः ॥
(ग) वैवस्वतो मनुर्नाम माननीयो मनीषिणाम् ।
आसीन्महीक्षितामाद्यः प्रणवश्छन्दसामिव ॥
4. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्यां संक्षिप्तोत्तरं प्रदेयम् (द्वयोः) — 3×2 = 6
(क) 'बृद्धत्वं जरसा विना'— किमर्थं कस्य विषये वा इदम् उक्तम् ?
(ख) 'जगतः पितरौ वन्दे'— 'पितरौ' शब्देन कौ बौद्धव्यौ ?

(ग) "स ताभ्यो वलिमग्रहीत्"— अत्र 'वलिम्' इति पदस्य कोऽर्थः वर्तते ? पद्यांशे कस्य विवरणं विद्यते ? सम्पूर्णं पद्यं लिखत ।

विभाग-ख

5. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च एकं व्याख्यात । 12
- (क) 'भारवेरर्थगौरवम्'— इत्युक्तेः याथार्थ्यं किरातार्जुनीयस्य प्रथमसर्गमवलम्ब्य प्रतिपादयत ।
- (ख) किरातार्जुनीयम् इति महाकाव्यस्य प्रथमसर्गमवलम्ब्य द्रौपद्याः राजनैतिककुशलतां वर्णयत ।
6. (क) संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्यां व्याख्या कार्या (एकस्य) । 6×1 = 6
- (i) स किंसखा साधु न शास्ति योऽधिपं
हितान्न यः संशृणुते स किम्प्रभुः ।
सदानुकुलेषु हि कुर्वते रतिं
नृपेस्वमात्येषु च सर्वसम्पदः ॥
- (ii) व्रजन्ति ते मूढधियः पराभवं
भवन्ति मायाविषु ये न मायिनः ।
प्रविश्य हि घ्नन्ति शढास्तथाविधानम्
असंवृताङ्गान्निशिता इवेषवः ॥
- (ख) श्लोकपादपुरणं कुरुत (एकस्य) । 6×1 = 6
- .....
..... ।
तनोति शुभ्रं गुणसम्पदा यशः
..... ॥
- अथवा
- .....
..... ।
गुणानुरोधेन विना न सत्क्रिया
..... ॥
7. संक्षिप्तोत्तरं प्रदेयम् (द्वयोः)— 3×2 = 6
- (क) वृकोदरः कः ? किमर्थं तं एवम् उच्यते ?
- (ख) 'किरातार्जुनीयम्' इति महाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ? अस्य महाकाव्यस्य उत्सः कः ?
- (ग) 'स वर्णिलिङ्गी विदितः समाययौ'— कं वर्णिलिङ्गी उच्यते ? 'वर्णिलिङ्गी' शब्दस्य कोऽर्थः ? सः कुत्र किमर्थम् उपगतवान् ?

—x—

‘समानो मन्त्रः समितिः समानी’

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Programme 1st Semester Examination, 2021

DSC1/2-P1-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. Answer any **one** question from the following: 12×1 = 12
  - (a) Explain the dramatic significance of दुर्वाससः शापः from the drama अभिज्ञानशकुन्तलम्।
  - (b) Justify the comment “उपमा कालिदासस्य”।

2. Explain any **one** of the following: 6×1 = 6
  - (a) चित्रे निवेश्य परिकल्पित सत्त्वयोगा रूपोच्चयेन मनसा विधिना कृता नु।
स्त्री रत्नसृष्टिरपरा प्रतिभाति सा मे
धातुर्विभुत्वमनुचिन्त्य वपुश्च तस्याः ॥
  - (b) इदं किलाव्याजमनोहरं वपुस्तपःक्षमं
साधयितुं य इच्छति।
ध्रुवं स नीलोत्पलपत्रधारया
शमीलतां छेत्तुमृषिव्यवस्यति ॥

3. Translate into English or Bengali any **one** of the following: 6×1 = 6
  - (a) न खलु न खलु बाणः सन्निपात्योऽयमस्मिन्
मृदुनि मृगशरीरे तुलराशाविवाग्निः।
क्व वत हरिणकानां जीवितं चातिलोलं
क्व च निशितनिपाता वज्रसारा शरास्ते ॥
  - (b) नीवाराः शुकगर्भकोटरमुखभ्रष्टास्तरूपामधः प्रस्निग्धाः क्वचिदिद्भुदीफलभिदः सूच्यन्त एवोपलाः
विश्वासोपगमादभिन्नगतयः शब्दं सहन्ते मृगास्तोयाधारपथाश्च बल्कलशिखानिस्यन्दरेखाङ्किताः।
  - (c) गच्छति पुरः शरीरं धावति पश्चादसंस्थितं चेतः।
चीनांशुकमिव केतोः प्रतिवातं नीयमानस्य ॥

4. Answer any *two* of the following questions: 3×2 = 6
- (a) Who were the parents of शकुन्तला ?
- (b) Who is the author of the drama अभिज्ञानशकुन्तलम् ? Write an another Drama of him.
- (c) Who is 'करभक' ? What did he inform to दुष्यन्त ?

UNIT-II

5. Explain (a) or (b) : 12×1 = 12
- (a) रुच्यर्थानां प्रीयमाणः, हेतौ, उत्पातेन ज्ञापिते च ।
- (b) साधकतमं करणम्, कर्तुरीप्सिततमं कर्म, स्पृहेरीप्सितः ।
6. Account for the case-endings any *three*: 1×3 = 3
- (a) ग्रामं समया नदी वहति ।
- (b) राजा नगरम् उपवसति ।
- (c) कृष्णमभिक्रुध्यति ।
- (d) जपमनु प्रावर्षत् ।
- (e) रामेण बाणेन वाली हतः ।
7. Expound and name the समास any *three* : 1×3 = 3
- दुर्भिक्षम्, प्रत्यक्षम्, यथाशक्ति, अनुगङ्गम्, त्रिमुनि ।
8. Give the resulting forms of any *six* of the following: 1×6 = 6
- गम् + क्त, सेव् + शानच्, अस् + शतृ, कृ + क्त, भिद् + क्तवतु, भुज् + तुमुन्,
शम् + क्त्वाच्, आ-दा + ल्यप्, दृश् + यत् ।
9. Join and dis-join the of सन्धि any *six* of the following: 1×6 = 6
- निः + रस, महा + ऊर्मिः, दधि + अत्र, मुनि + ईश्वरः, पावकः, दैत्यारिः, नायकः, गण्यूतिः ।

—×—

'समानो मन्त्रः समितिः समानी'

UNIVERSITY OF NORTH BENGAL
B.A. Honours 1st Semester Examination, 2021

GE1-P1-SANSKRIT

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 60

The figures in the margin indicate full marks.

UNIT-I

1. Answer any **three** questions of the following: 6×3 = 18
- (a) Join and disjoin the Sandhi any **six** of the following: 1×6 = 6
- (i) परम + ऋतः, (ii) महा + औषधम्, (iii) बोध + उदयः, (iv) मनस् + ईषा,
(v) भो + अनम्, (vi) सदैव, (vii) मध्वरिः, (viii) प्रेजते, (ix) अत्याचारः ।
- (b) Decline any **six** of the following: 1×6 = 6
- (i) मुनि in सप्तमी बहुवचन ।
(ii) लता in पञ्चमी एकवचन ।
(iii) दधि in तृतीया एकवचन ।
(iv) पितृ in द्वितीया बहुवचन ।
(v) गुणिन् in चतुर्थी एकवचन ।
(vi) ऋक् in तृतीया एकवचन ।
(vii) मति in षष्ठी एकवचन ।
(viii) अस्मद् in द्वितीया बहुवचन ।
(ix) आत्मन् in पञ्चमी एकवचन ।
- (c) Conjugate any **six** of the following: 1×6 = 6
- (i) लिख् in लृट् उत्तमपुरुष बहुवचन ।
(ii) पठ् in लोट् मध्यमपुरुष एकवचन ।
(iii) स्था in लङ् प्रथमपुरुष बहुवचन ।
(iv) वद् in लोट् उत्तमपुरुष द्विवचन ।
(v) गम् in विधिलिङ् मध्यमपुरुष द्विवचन ।
(vi) सेव् in लङ् मध्यमपुरुष बहुवचन ।

- (vii) दृश् in लोट् प्रथमपुरुष द्विवचन ।
(viii) कृ in लङ् उत्तमपुरुष बहुवचन ।
(ix) अस् in लृट् मध्यमपुरुष एकवचन ।
- (d) Account for the case-endings any **three** of the following underlined words: 2×3 = 6
- (i) यागाय याति ब्राह्मणः ।
(ii) दीनं प्रति दयां कुरु ।
(iii) यवेभ्यो गां वारयति ।
(iv) चक्षुषा काणः बालकः ।
(v) वाताय कपिला विद्युत् ।

UNIT-II

2. Answer any **one** question of the following: 12×1 = 12
- (a) Write a detail note on the Secular Hymns in R̥gVeda.
(b) Write a detail note on six Vedangas of the Vedic literature.
3. Write short notes on any **four** of the following: 3×4 = 12
- गोपथब्राह्मणम्; ऋषिका; प्रातिशाख्यम्; सायणाचार्यः; आरण्यकम्; वृहद्देवता; पाणिनीयशिक्षा ।

UNIT-III

4. Answer any **one** of the following: 12×1 = 12
- (a) Compare and contrast between the characters of अनसूया and प्रियंवदा in the drama अभिज्ञानशकुन्तलम् ।
(b) Describe the departure of Sakuntala from the hermitage of Kanva as shown in the drama अभिज्ञानशकुन्तलम् ।
5. Translate into English or Bengali any **one** of the following verses: 6×1 = 6
- (a) न खलु न खलु बाणः सन्निपात्योऽयमस्मिन्
मृदुनि मृगशरीरे तुलराशाविवाग्निः ।
क्व वत हरिणकानां जीवितं चातिलोलं
क्व च निशितनिपाता वज्रसारा शरास्ते ॥
- (b) अर्थो हि कन्या परकीय एव
तामाद्य संप्रेष्य परिग्रहीतुः ।
जातो ममायं विशदः प्रकामं
प्रत्यर्पितन्यास इवान्तरात्मा ॥

अथवा

- (a) मुक्तेषु रश्मिषु निरायतपूर्वकाया
निष्कम्पचामरशिखा निभृतोर्ध्वकर्णाः।
आत्मोद्धतैरपि रजोभिरलङ्घनीया
धावन्त्यमी मृगजवाक्षमयेव रथ्याः ॥
- (b) शुश्रूषस्व गुरुन् कुरु प्रियसखीवृत्तिं सपत्नीजने
भर्तुर्विप्रकृतापि रोषणतया मास्म प्रतीपं गमः।
भूयिष्ठं भव दक्षिणा परिजने भाग्येष्वनुत्सेकिनी
यान्त्येवं गृहिणीपदं युवतयो वामाः कुलस्याधयः ॥

—x—